

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Zpracoval: Mgr. Bc., Bc. Jaroslav Zajíc

Účinné po aktualizaci od 1. 9. 2024

Základní škola a Mateřská škola Lom, okres Most

Text má dvě části. Jednak je to představení skutečností, které by měly zabránit školní neúspěšnosti. Nicméně pokud již k této situaci dojde je zde představeno schéma, jak postupovat, aby byl školní neúspěch odstraněn.

I. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Prevence školní neúspěšnosti je komplexní úkol, který vyžaduje spolupráci minimálně mezi školou a rodinou popř. širší komunitou. Úspěch v tomto ohledu závisí na včasné identifikaci rizikových faktorů a poskytování podpory, která žákovi umožní překonat překážky, které by mohly vést k neúspěchu. Aplikací níže popsaného postupu by mělo dojít k předcházení školnímu neúspěchu. Je potřeba se zaměřit na následující body:

1. Včasná identifikace rizikových faktorů

- **Monitorování výkonu žáků:** Pravidelná hodnocení a testování žáků umožňují včasné identifikovat žáky, kteří vykazují známky problému (např. horší známky, zhoršení chování, absenci).
- **Diagnostika a poradenství:** Využití školních psychologů, pedagogických asistentů a dalších odborníků pro diagnostiku možných poruch učení, emocionálních problémů nebo jiných faktorů, které mohou ovlivnit výkon žáků – spolupráce s PPP či SPC

2. Podpora žáků s individuálními potřebami

- **Individuální vzdělávací plány (IVP):** Pro žáky s výukovými obtížemi nebo zdravotními problémy jsou vypracovány individuální vzdělávací plány, které zohlední jejich specifické potřeby a přizpůsobí způsob výuky.
- **Diferenciace výuky:** Učitelé upravují výukové metody a materiály tak, aby vyhovovaly různým typům žáků, včetně těch, kteří mají specifické vzdělávací potřeby.

3. Podpora rodiny a spolupráce s rodiči

- **Pravidelná komunikace s rodiči:** Škola má mechanismy pro pravidelnou komunikaci s rodiči o pokrocích jejich dětí, problémech a způsobech, jakým mohou rodiče podpořit své děti doma – využití systému skolaonline.cz
- **Podpora rodičů** – škola zajistí podporu i rodině tak, aby byla schopná pomoci žáku při předcházení školnímu neúspěchu (např. formou doučování, kterého se účastní i rodič, aby se pak mohl s žákem doma připravovat již samostatně).

4. Zlepšení školního klimatu

- **Vytváření podpůrného prostředí:** Důležité je, aby se žáci cítili v bezpečí a byli motivováni k dosažení co nejlepších výsledků. To zahrnuje otevřenou komunikaci mezi učiteli a žáky, podporu pozitivních vztahů mezi žáky a přijetí různých kulturních a individuálních odlišností.
- **Zaměření na rozvoj sociálních dovedností:** Učitelé by měli věnovat pozornost rozvoji schopnosti žáků řešit konflikty, pracovat v týmu a rozvíjet empatii.

5. Zajištění dostatečné podpory v oblasti učení

Základní škola a Mateřská škola Lom, okres Most

- **Doučování a odborná pomoc:** Pro žáky, kteří zaostávají v určitých oblastech škola zajistí doučovací hodiny nebo doporučí odbornou pomoc, která umožní vyrovnat výukové rozdíly.
- **Mimovýukové aktivity** – škola nabídne vzdělávání i mimo samotné vyučovací hodiny, např. formou kroužků školního klubu či možnost psát si úkoly ve škole (klub, družina)

6. Zaměření na prevenci předčasného opuštění školy

- **Motivace a zapojení žáků:** Aktivní zapojení žáků do školních aktivit a projektů, které jsou pro ně zajímavé a prospěšné, pomůže snížit riziko předčasného opuštění školy.
- **Kariérní poradenství:** Pomoc žákům při výběru vhodné vzdělávací a profesní dráhy, která je v souladu s jejich schopnostmi a zájmy.

7. Vytváření pozitivní motivace k učení

- **Pochvaly a odměny:** Motivovat žáky k dosažení dobrých výsledků nejen formálním hodnocením, ale i pozitivními zpětnými vazbami, oceněním jejich pokroku a úsilí.
- **Využití moderních výukových metod:** Používání inovativních metod, jako jsou interaktivní technologie, projektové vyučování, gamifikace či využití virtuální reality může pomoci zaujmout žáky a podpořit jejich aktivní zapojení.

8. Podpora mentálního zdraví

- **Prevence stresu a úzkosti:** Zaměření na prevenci a rozpoznání příznaků stresu a úzkosti mezi žáky. Učitelé jsou připraveni pomoci či specializovanou pomoc doporučit.

9. Využití komunity a partnerství s externími organizacemi

- **Spolupráce s neziskovými organizacemi:** Navázání spolupráce s místními organizacemi, které se zaměřují na vzdělávání a podporu dětí v problémech, jako jsou nadace, sociální služby nebo pracovníci s cílem poskytnout komplexní podporu – např. spolupráce se společností SOFA.

II. Schéma postupu při řešení školního neúspěchu

Škola se řídí zpravidla tímto postupem:

1. **Identifikace problému**
  - Zhodnocení příčin neúspěchu (špatné známky, nedostatek zájmu, problémy s učením atd.)
  - Rozpoznání specifických předmětů nebo oblastí, kde jsou problémy.
2. **Komunikace**
  - Diskuze s učiteli a školními poradci o situaci.
  - Rozhovor s rodiči o možnostech podpory a pomoci.

Základní škola a Mateřská škola Lom, okres Most

- Otevřený rozhovor se studentem o jeho pocitech a přístupu k učení.
- 3. **Stanovení cílů**
  - Určení konkrétních cílů (např. zlepšení v konkrétním předmětu, zlepšení organizace času).
  - Realistická očekávání a časový rámec pro zlepšení.
- 4. **Plánování a strategie**
  - Rozvoj studijního plánu (časový rozvrh, přestávky, prioritizace předmětů).
  - Výběr vhodných metod učení (osobní konzultace, doučování, online zdroje).
  - Zapojení do školních aktivit a zlepšení motivace.
- 5. **Podpora a pomoc**
  - Vyhledání externí pomoci (doučovatel, pedagogicko-psychologická poradna, online kurzy).
  - Vytvoření podpůrného prostředí (povzbuzení ze strany rodiny, spolužáků).
  - Sezení s učiteli pro zpětnou vazbu.
- 6. **Sledování pokroku**
  - Pravidelné hodnocení pokroku (každé 2-3 týdny).
  - Úprava plánu podle potřeby.
- 7. **Motivace a odměny**
  - Posilování pozitivních změn (odměny za zlepšení).
  - Udržování motivace formou menších cílů a pochval.
- 8. **Reflexe**
  - Po nějaké době zhodnotit, co fungovalo a co ne.
  - Zlepšení přístupu k učení a plánování do budoucna.

Závěr

Strategie prevence školní neúspěšnosti by měla být systémová a holistická. Využití výše uvedených opatření v kombinaci s pravidelným vyhodnocováním účinnosti přijatých kroků může výrazně přispět ke zlepšení školního výkonu a prevenci neúspěchu žáků. Důležitá je včasná intervence, otevřená komunikace mezi školou, rodinou a dalšími institucemi, stejně jako vytvoření podpůrného a motivujícího prostředí pro žáky.